

Історико-політичні проблеми сучасного світу:
Збірник наукових статей. – Чернівці:
Чернівецький національний університет,
2017. – Т. 35-36. – С. 109-115

Modern Historical and Political Issues:
Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi:
Chernivtsi National University,
2017. – Volume. 35-36. – pp. 109-115

УДК: [323:314.113-026.48](460),,20”

© Анастасія Ватаманюк¹

Соціальні аспекти імміграційного руху в сучасній Іспанії

У статті розглядається концепція імміграції як соціальної загрози в іспанському суспільстві, висвітлюється ставлення соціуму до іммігрантів та біженців в Іспанії та аналізується адаптація іммігрантів до нового середовища. В результаті аналізу міграційної політики Іспанії в статті виділено основні фактори, що впливають на соціальне ставлення до іммігрантів та біженців в Іспанії. В більшій мірі пояснюється тенденція, що спостерігається в іспанському суспільстві, яке самостійно створює негативний стереотип іммігранта, але в кінцевому результаті змушує його законно інтегруватись та адаптуватись у соціальне середовище.

Ключові слова

Біженці, іммігранти, інтеграція, адаптація, міграційна політика Іспанії.

Social Aspects of the Immigration Movement in Present-Day Spain

The author of the article considers the concept of immigration as a social threat to the Spanish society, highlights social attitude towards immigrants and refugees in Spain and analyzes the adaptation of immigrants to the new environment. The author attempts to give in-depth analysis of the migration policy of Spain and discloses the main factors affecting social attitude towards immigrants and refugees in Spain. Consequently, the author explains current tendency, creating a negative stereotype of an immigrant in the Spanish society.

Keywords

Refugees, immigrants, integration, adaptation, migration policy of Spain.

Постановка наукової проблеми. Останніми десятиліттями міграційна криза увійшла до кількох найважливіших світових проблем. Міграційні процеси в усьому світі, зокрема в Іспанії, досягли небувалих масштабів.

Політична та соціально-демографічна ситуація в Іспанії заохочує вимушених переселенців та одночасно постає як важливий ресурс соціально-економічного розвитку іспанського суспільства.

Однією із головних проблем, із якою зіткнулися мігранти на новому місці проживання, є проблема соціальної та психологічної адаптації, що є складним, багатоаспектним і часто тривалим процесом, пов'язаним з переживанням мігрантами змін, культурних відмінностей, ізоляції і депривації.

Наукові розробки сучасних проблем міграції відрізняються багатогранністю і широким спектром досліджуваних об'єктів. Так, взаємні установки і стратегії міжкультурної взаємодії мігрантів та приймаючого населення, соціально-психологічні установки молоді по відношенню до мігрантів досліджено в працях Н. Лебедевої². Етнопсихологічні та соціально-психологічні питання біженців і вимушених переселенців, досвід практичної роботи з надання психологічної підтримки даної категорії осіб проаналізовано у дослідженнях Г. Солдатової³. Проблему інтеграції вимушених мігрантів в місцеве співтовариство вивчала група дослідників – Б. Жогін, Т. Маслова і В. Шаповалов та ін⁴.

¹ Аспірантка кафедри міжнародних відносин, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна, E-mail: puishor2@gmail.com

² Лебедева, Н. (2001). Прикладные аспекты этнической психологии, Питер, С. 399-415.

³ Солдатова, Г. (2002). Психологическая помощь мигрантам: травма, смена культуры, кризис идентичности, Москва, 479 с.

⁴ Жогин Б., Маслова Т., Шаповалов В. (2002). Интеграция вынужденных мигрантов в местное сообщество: опыт практической и исследовательской деятельности, Ставрополь, 432 с.

Проте в цілому увагу вчених сконцентровано на психологічних, демографічних і соціальних особливостях міграції, при цьому абсолютно відсутні роботи, пов'язані з освітньою парадигмою міграції, з адаптацією, підтримкою і захистом мігрантів та біженців.

Актуальність теми. Соціальна диференціація в статусі людей на сьогоднішній день постає як дилема відчуження національності. Намагання врегулювати імміграційний потік створює лише фактор негативного ставлення до іммігрантів. Спосіб, в який відбувається імміграція, має величезне значення для побудови іміджу цих індивідів, який неминуче зумовлює соціальне ставлення до них.

Метою статті є висвітлення ставлення соціуму до іммігрантів та біженців в Іспанії та аналіз адаптації іммігрантів до нового середовища. Для досягнення поставленої мети передбачено такі завдання, як проаналізувати міграційну політику Іспанії та виділити основні фактори, що впливають на соціальне ставлення до іммігрантів та біженців в Іспанії.

Виклад основного матеріалу. Країни Західної Європи, в середині сімдесятих років минулого століття, закривали свої кордони для трудової міграції, аргументуючи це тим, що їм більше не потрібні іммігранти. Рік за роком вони встановлювали обмежувальні закони, що суттєво ускладнювали законний переїзд для людини, яка хотіла влаштуватись на роботу в тій чи іншій країні. Така обмежувальна політика, яка в деяких країнах навіть називалась «нульовою імміграцією», залишалась або навіть посилювалась в певних аспектах, і в результаті 90-х роках майже всі країни Європейського Союзу змінили свої імміграційні закони.

Політика врегулювання імміграційних потоків в європейських країн дещо відрізняється, але вони співпадають у своїх основних аспектах. Найбільш поширеним є те, що робітник-іммігрант (або той, хто прагне мігрувати) повинен мати попередню пропозицію щодо працевлаштування, підтвердження якої він/вона вже має подавати на відкриття в'їзної візи.

Іспанський досвід, накопичений за останні 20 років, коли спостерігаються зміни імміграційного законодавства, показує, що основна проблема полягає не в системі чи політичних структурах, а в національних характеристиках осіб, що планують працевлаштуватись в Іспанії. Найбільшою проблемою є спрямування потоку пропозицій щодо роботи в країні походження, з огляду на ті робочі місця, які в основному пропонують іммігрантам. Наприклад, той, хто потребує помічника в домашньому господарстві, йде шукати його серед громадян Філіппін, Еквадору, України, Румунії, але ні в якому разі не серед громадян Німеччини, Франції чи Італії, і навпаки - роботодавці, які пропонують робочі місця іммігрантам з професійними якостями для своїх офісів, шукають працівників не серед Філіппін, Еквадору, України чи Румунії, а серед громадян Німеччини, Франції чи Італії. Така система надання робочих місць блокує можливість легального в'їзду в країну для трудової імміграції.

В реальності працевлаштування, в іспанському випадку, полягає в тому, що іммігранти, які нелегально опинились на території Іспанії та намагаються легалізувати своє перебування, отримують документи тільки після того, як деякий час (як правило, кілька років) попрацювали: без правових договорів, без забезпечення соціальних потреб, без врахування базових правових та моральних норм, після тривалої робочої експлуатації та мінімальної оплати.

Таке ставлення соціуму до іммігрантів, які прагнуть інтегруватись та адаптуватись в нове середовище, акцентує свою увагу на тому, що імміграція не є правом людини. Ідея, яка вже мала місце в 1948 році, коли Загальна декларація прав людини встановила, що залишення своєї країни є правом, але в якій нічого не сказано про вступ до іншої, як право людини. З приводу цього часто спостерігаються дебати щодо встановлення права на імміграцію як одного з основних прав особи, та про те, який це буде мати вплив на міграційну політику.

Право на імміграцію, крім того, що не було зазначено в текстах Декларації про права людини 1948 року⁵, зазнало суттєвого регресу у соціальному баченні, яке домінує навколо цього питання і яке в результаті впливає на імміграційну політику, перешкоджаючи в'їзду іммігрантів. Така ж причина впливає на політику надання притулку, яка в результаті стала більш обмежувальною, аргументуючи це тим, що шукачі притулку в основному замасковані економічними іммігрантами.

⁵ Загальна декларація прав людини (рос/укр) від 10.12.1948 (1948). Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата перегляду 10 листопада 2017)

Політика країн працювала в напрямку обмеження, тоді як економічне зростання навпаки сприяло новим потокам робочої імміграції. В роки відродження європейської економіки вісімдесятих років попит на нову робочу силу, який був спрямований на імміграцію, лише зростав. Іммігранти прибували до країн Європи, тому що там був ринок праці, який їх поглинав. Таким чином, хоча уряди продовжували та продовжують практикувати обмежувальну імміграційну політику, вони неофіційно визнають, що іммігранти дуже вигідні для економіки тієї чи іншої країни. Підтвердженням цього можна спостерігати те, що багато економічних галузей широко розвивались та стали конкурентоспроможними завдяки імміграції. В Іспанії є чіткі приклади з безпрецедентним розвитком сільського господарства, деяких галузей будівництва, готельно-ресторанних комплексів, тощо.

В результаті потоки імміграції, які так потребує економіка країн, держава своїми законами спрямовує через нерегулярні та незаконні маршрути, що призводить тільки до заповнення сегменту на чорному ринку праці. Біженці або трудові іммігранти за «розрахунком», яким виступає не що інше, як елементарний пошук роботи для них, змушені робити це незаконно, іноді ризикуючи життям у небезпечних професія.

В європейському суспільстві, не виключенням є й іспанське, спостерігається значна нерівність між іммігрантами (як легальними, так і нелегальними) та громадянами ЄС. В Іспанії таке співвідношення спостерігається у низькій оплаті на ринку праці та у відсутності необхідного договору про працю, який надає іммігрантам соціальний захист та, у більшості випадків, саме в трудових договорах зазначається заробітна плата. Тому кінцевим результатом обмежувальної імміграційної політики є не що інше, як наявність дешевої робочої сили для галузей економіки, які не зможуть розвиватись та бути конкуренто спроможними у випадку правового вдосконалення національних законів та легальної трудової імміграції.

В Європі обмежувальна політика, що прослідковується з середини вісімдесятих років, являла собою анти-імміграційний заклик ультраправих, як до урядів, так і до політичних секторів. Ультра праві відзначали лише згубний вплив офіційного дискурсу і намагались розділити людей на групи «вищі» та «нижчі», а всі офіційні звернення до європейського суспільства наголошували лише на тому, що ЄС не потрібно більше іммігрантів. Іншими словами, ультраправі намагались змусити європейську спільноту встановити все більш обмежувальні закони та підсилити необхідний контроль, щоб запобігти витратам важливих державних інвестицій, які були направлені на будівання бар'єрів (наприклад, стіни Сеута і Мелілья та семиметровий паркан на кордоні Іспанії з Марокко). Такий набір політичних звернень та дій є не що інше, як «інституційні рамки дискримінації», які визначають рівень економічної та соціальної ізоляції іммігрантів та передають негативну думку про імміграцію, де іммігранти виступають як щось шкідливе для суспільства.

Суспільство сприймає імміграцію як щось негативне, як щось, чого потрібно уникати і що потрібно жорстко контролювати. В результаті, тримаючи в руках всі важелі впливу, суспільство змушує іммігрантів чітко усвідомити та сприймати ту реальність, яку воно їм диктує. Вони повинні зрозуміти, що це суспільство вказало їм шлях; що суспільство дозволяє їм «проникати через задні двері»; і що суспільство дає їм можливість працювати, отримувати заробітну плату та наблизитись до умов життя місцевих жителів. Іммігранти, у свою чергу, змушені пройти через початкову стадію імміграційних умов, змушені відчутти на собі ставлення корінного населення та завжди змушені боротись з нав'язаною концепцією іммігранта як незаконної та соціальної загрози.

Нелегальність стала своєрідним атрибутом, який супроводжує іммігранта з різних причин. У більшості випадків через те, що його шлях потрапляння до нового суспільства пройшов незаконно. З точки зору закону, адміністративна та кримінальна відповідальність за нелегальне потрапляння на територію іншої держави відсутня, тому що це не є злочином, але в Іспанії політичне ставлення до «незаконного» є набагато ширшим, ніж його правовий аспект, так як воно було підсилене надмірними заходами уряду, які протягом багатьох років представляли «нелегальну імміграцію» як один з недоліків свого суспільства.

Іммігранти, які використовують неправильні маршрути в'їзду, називаються «нелегалами», як особи, які при обранні неправильного шляху стають поза законом. Ярлик «нелегала» вже змушує іммігранта до упередженого ставлення до себе з боку соціуму у всіх аспектах його життя, від обрання робочого місця і до місця проживання. Негативне ставлення до так званих «не-

легалів» може продовжуватись, і зміниться ситуація тільки тоді, коли іммігрант сам намагатиметься покращити свою ситуацію. В іншому випадку він буде постійно заручником негативно-го ставлення до себе через прикріплений ярлик.

У період свого незаконного перебування на території іншої країни іммігрант не може мати юридичного трудового договору і, таким чином, переходить до підпільної економіки, що робить його більш вразливим до експлуататорів, які користуються його особливим становищем. В результаті це тільки підкреслює їх стан «нелегалів» в суспільстві, де «нелегальний» ідентифікується як «кримінальний». Суттєвим внеском в таке ставлення були навіть дії поліції, коли одним з методів виявлення іммігрантів стала вимога пред'явити документи для всіх підозрілих людей. Такі методи, запровадженні на початку дев'яностих років, призвели до ще більш негативного образу іммігранта і створили думку у суспільстві, що вони всі є злочинцями.

Все це створює уявний зв'язок між іммігрантом та злочинцем, і як і всі стереотипи, він стає реальним. В контексті останніх світових подій такий стереотип лише підсилюється, іммігрант скоює злочини і він автоматично підтверджує стереотип. Будь-який злочин, скоєний іммігрантом, ставатиме «підтвердженням» того, що більшість з них є правопорушниками. І, нажаль, з таким стереотипом важко боротися тоді, коли відсоток іммігрантів, який фактично бере участь у злочинній діяльності, вище, ніж відсоток корінного населення⁶.

В реальності велика кількість з числа іммігрантів входить до кримінальних угруповань, і це в більшій мірі пов'язано з тим, яким шляхом вони емігрували. Через відсутність можливості легально вирішити питання проживання, іммігранти та біженці використовують нерегулярні шляхи перетину кордонів і в результаті піддаються соціальній ізоляції.

Протягом останніх років значно збільшилась кількість жінок-іммігрантів, трудовою діяльністю яких є сексуальне рабство. Проституція є ще одним фактором, який впливає на ставлення соціуму і виступає домінуючим стереотипом в суспільстві, що в результаті сприймається як ще одне правопорушення. Суспільство не визнає секс-працівників і не надаватиме їм таких самих прав, які надаються будь-якому іншому працівнику, тому концепція секс-бізнесу стає проти іммігрантів і одночасно ідентифікує їх із злочинністю.

До всього цього додається політичне врегулювання, згідно з яким імміграція набула публічного розголосу та стала першочерговим питанням для вирішення. В Іспанії не було єдиної державної установи, яка б займалась врегулюванням міграційної політики, тому вирішення проблеми міграції, розподілялось між трьома Міністерствами: Міністерством закордонних справ, Міністерством внутрішніх справ та Міністерством праці та соціальних справ. До середини 2000 років обов'язки щодо вирішення питання імміграції, біженства та надання притулку були в основному розділені між двома останніми Міністерствами, але в 2004 році зі зміною уряду відбулась передача повноважень від Міністерства внутрішніх справ до Міністерства праці та соціальних справ. Головним відповідальним державним органом визначено Державний секретаріат з імміграції та еміграції Міністерства праці та соціальних справ Іспанії. Стало зрозуміло, що з такою передачею компетенції, з огляду на практику, яку в той час розробляло кожне міністерство з питань імміграції, першочерговим завданням був контроль над діями поліції та громадським порядком, пов'язаним з соціальною інтеграцією іммігрантів.

Питання, пов'язані з імміграцією та злочинністю, вирішувались не тільки в Іспанії, а й у всіх європейських міждержавних сферах. Починаючи з 70-их років, європейські уряди зрозуміли, що імміграція є предметом спільних інтересів, і цю проблему почала розглядати в рамках засідань міністрів внутрішніх справ, в результаті чого були підписані міжурядові угоди. У 1976 році була створена «група ТРЕВІ» (TREVI group), яка стала першою міжурядовою структурою, в якій розглядалися питання імміграції. Пізніше було прийнято інші подібні угоди щодо заходів з протидії організованій злочинності, а в 1985 році було підписано Шенгенську угоду, в якій імміграцію de-facto пов'язали з торгівлею наркотиками та тероризмом. Такі угоди були базовими у врегулюванні імміграції, доки європейським законодавством не було розроблено основну угоду про імміграцію, яка дозволяла регулювати аспекти, пов'язані з перетином кордонів. Але це не вплинуло на громадську думку, де імміграція і далі ідентифікується як злочинність, а в засобах масової інформації висвітлюється та посилюється зв'язок між ними.

⁶ UNODC crime and criminal justice statistics (2017). Available at: <http://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/crimedata.html> (accessed 10 November 2017).

На сьогоднішній день в країнах-членах ЄС розробляють та вдосконалюють законодавство щодо імміграції та надання притулку. До прикладу, Амстердамський договір встановив, що такі питання є компетенцією європейського співтовариства, і з моменту набрання ним чинності в травні 1999 року Європейська Комісія представила низку пропозицій щодо директив та правил, які повинні відповідати європейському законодавству⁷. Схвалені пропозиції та директиви щодо імміграції можуть покращити права іммігрантів, щоправда, більше в деяких країнах, ніж в інших, залежно від того, які національні закони діють в кожній з них. Однією з таких пропозицій Амстердамського договору була співпраця в галузі боротьби з нелегальною імміграцією, який взято за основу для розробки Плану дій щодо врегулювання міграційних потоків, під назвою «План дій Європейського Союзу в галузі юстиції та внутрішніх справ»⁸. План дій включає в себе такі аспекти, як відкриття візи, ідентифікація всіх осіб, створення єдиної бази даних, обмін інформацією між державами Європейського Союзу та її аналіз, необхідність вдосконалення прикордонного контролю, створення системи оповіщення для виявлення міграційних рухів, необхідність надавати Європолу всі дані і т.д.

Проте Рада Європейського Союзу (Рада міністрів юстиції та внутрішніх справ, яка займається цими питаннями і яка дає остаточне схвалення пропозицій Європейської комісії), не зважаючи на всі попередні схвалені пропозиції, перейшла безпосередньо до затвердження Плану дій щодо нелегальної імміграції (схваленого в лютому 2002 року). Тобто перш ніж зацікавитись тим, як регламентована легальна імміграція, вона почала приймати рішення щодо боротьби з нелегальною імміграцією. Слід додати, що цей останній етап (з початку 2002 р.), в якому боротьба з нелегальною імміграцією стала центральним і майже унікальним аспектом імміграційної політики, був ініційований іспанським урядом, який, визначивши пріоритети його головування в Раді Європейського Союзу (січень-червень 2002 року), вирішив поставити проблему нелегальної імміграції на порядок денний та залишити в очікуванні всі інші пропозиції Європейської комісії.

Таким чином, імміграційна політика, як на іспанському рівні, так і на європейському, була взята до обговорення, при цьому символічний зв'язок між імміграцією та злочинністю зберігається. Але є й інші моменти, які розповідають нам про цей символічний зв'язок, що спостерігається, коли розглядається будь-яка тема, що є частиною міграційного явища. Тенденція полягає в тому, що якщо щось, що стосується імміграції, є невідомим, щоб пояснити це, шукають відповіді у сфері злочинності. Тому з великою легкістю незаконна імміграція ідентифікується з концепцією іммігранта як незаконної та соціальної загрози. І тут треба сказати, що серйозною проблемою та причиною такого ставлення також стають кримінальні організації, оскільки такі організації тримають гігантський бізнес з незаконного перетину кордонів. Тому переміщення людей є результатом дії злочинних організацій, а концепція імміграції як соціальної загрози посилюється.

Як ми бачимо, символічний зв'язок між імміграцією та злочинністю розвивається завдяки офіційному дискурсу, коли урядовці самі піднімають питання та звинувачують у всіх національних проблемах іммігрантів та прирівнюють їх до злочинців. Наприклад, політична кампанія, яку міністр внутрішніх справ Іспанії запустив на початку березня 2002 року, звинувачує імміграцію у підвищенні рівня злочинності у порівнянні з попереднім роком. Вагомим аргументом стає статистика, яка показує що 40% затриманих в Іспанії в 2001 році були іноземцями⁹. Неофіційно політична кампанія стверджувала, що запобігти злочинності між іноземцям важче, ніж запобігти злочину серед іспанців, що іммігранти- це об'єкт, який важко контролювати. Повідомлення, яке міністр прагнув донести до іспанського суспільства, супроводжувалось тим, що іммігранти мають більшу схильність до злочину, ніж інші. Але заява щодо 40% арештів була

⁷ Мінгазутдінов І. (2004). Амстердамський договір 1997, Українська дипломатична енциклопедія, Т.1, Київ, 760 с.

⁸ План дій Європейського Союзу в галузі юстиції та внутрішніх справ (2001). Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_494 (дата перегляду 10 листопада 2017)

⁹ El País. El Gobierno rechaza participar en la comisión de Ibarretxe para la protección de los ediles vascos (2002). Available at: https://elpais.com/diario/2002/03/07/espana/1015455604_850215.html (accessed 10 November 2017).

некоректною. Тому що не було сказано, скільки з цих арештів були адміністративними, а скільки кримінальними.¹⁰

Кульмінацією такого ставлення до іммігрантів з правопорушенням в Іспанії став проект Закону під назвою «Заходи щодо захисту громадян, попередження домашнього насильства та соціальної інтеграції іноземців»¹¹. Його четвертий пункт присвячений не тільки імміграційному процесу, який зводиться до питання громадського порядку, а й процесу соціальної інтеграції. Соціальна інтеграція іммігрантів стала кримінальною справою, оскільки це був кримінальний закон. По суті, за неправомірну «соціальну інтеграцію» іммігрантів, звинувачених у злочинах або правопорушеннях, чекала депортація з країни або покарання у вигляді позбавлення волі на строк до шести років ув'язнення.

Концепція імміграції як соціальної загрози не обмежується її зв'язком з незаконністю та злочинністю. Існує ще один аспект, що має величезне значення в цій галузі, який представляє собою імміграцію як «ефект лавини» з усіма її наслідками. Колишній Міністр внутрішніх справ, Маріано Рахой, навіть заявив, що якщо проблемою ХХ століття був тероризм, то проблемою ХХІ століття буде імміграція¹². В контексті таких подій та апокаліптичного бачення імміграції Міністерство оборони Іспанії (Ministeri ode Defensa) в листопаді 2002 року, включило в свої стратегічні плани документ про масштабну нелегальну імміграцію як «загрозу національній безпеці»¹³.

Тому варто зазначити, що концепція імміграції як соціальної загрози в іспанському суспільстві з'явилась в більшій мірі тільки через наміри політичних діячів показати, що проблеми всіх державних секторів та збільшення рівня злочинності пов'язані з напливом іммігрантів. Ідея полягає в тому, що суспільство самостійно створює стереотипи щодо іммігрантів, але в кінцевому результаті змушує їх законно інтегруватись та адаптуватись у соціальне середовище. Проте якщо «законності» немає, значить, все прирівнюється до злочину і соціальної ізоляваності. Тому упереджене ставлення до іммігрантів, як соціальної загрози, ставить їх перед складним вибором щодо соціальної ідентифікації.

Список джерел

1. Жогин Б., Маслова Т., Шаповалов В. (2002). Интеграция вынужденных мигрантов в местное сообщество: опыт практической и исследовательской деятельности, Ставрополь, 432 с.
2. Лебедева, Н. (2001). Прикладные аспекты этнической психологии, Питер, С. 399-415.
3. Мінгазутдінов, І. (2004). Амстердамський договір 1997 // Українська дипломатична енциклопедія. Т.1, Київ, 760с.
4. Солдатова, Г. (2002). Психологическая помощь мигрантам: травма, смена культуры, кризис идентичности, Москва, 479 с.
5. Загальна декларація прав людини (рос/укр) від 10.12.1948 (1948). Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015(дата перегляду 10 листопада 2017)
6. План дій Європейського Союзу в галузі юстиції та внутрішніх справ (2001). Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_494(дата перегляду 10 листопада 2017)
7. España en los organismos internacionales de seguridad y defensa (2017). Available at: <http://www.defensa.gob.es/defensa/seguridaddefensa/> (accessed 10 November 2017).

¹⁰ За даними Міністерства внутрішніх справ, в 2001 році було проведено 116,139 арештів іноземних громадян: з яких 44, 139 були зроблені за незаконне проживання; 7,192 іноземців було заарештовано помилково і обвинувачення було знято і 58,190 іноземних громадян заарештовано за конституційні правопорушення.

¹¹ Ley Orgánica 11/2003, de 29 de septiembre, de medidas concretas en material de seguridad ciudadana, violencia doméstica e integración social de los extranjeros (2003). Available at: http://noticias.juridicas.com/base_datos/ Penal/lo11-2003.html (accessed 10 November 2017).

¹² El País. El Gobierno rechaza participar en la comisión de Ibarretxe para la protección de los ediles vascos (2002). Available at: https://elpais.com/diario/2002/03/07/espana/1015455604_850215.html (accessed 10 November 2017).

¹³ España en los organismos internacionales de seguridad y defensa (2017). Available at: <http://www.defensa.gob.es/defensa/seguridaddefensa/> (accessed 10 November 2017).

8. El País. El Gobierno rechaza participar en la comisión de Ibarretxe para la protección de los ediles vascos (2002). Available at: https://elpais.com/diario/2002/03/07/espana/1015455604_850215.html (accessed 10 November 2017).

9. Ley Orgánica 11/2003, de 29 de septiembre, de medidas concretas en material de seguridad ciudadana, violencia doméstica e integración social de los extranjeros (2003). Available at: http://noticias.juridicas.com/base_datos/Penal/lo11-2003.html (accessed 10 November 2017).

10. UNODC crime and criminal justice statistics (2017). Available at: <http://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/crimedata.html> (accessed 10 November 2017).

References

1. Zhohyn B., Maslova T., Shapovalov V. (2002). *Intehratsiya vymushenykh mihrantiv u mistsevu spil'notu: dosvid praktychnoyi ta doslidnyts'koyi diyal'nosti*, Stavropol', 432 s.

2. Lebedeva, N. (2001). *Prykladni aspekty etnichnoyi psykholohiyi*, Pyter, S. 399-415.

3. Minhazutdinov, I. (2004). *Amsterdams'kyi dohovir 1997 // Ukrayins'ka dyplomatychna entsyklopediya*. T.1, Kyiv, 760 s.

4. Soldatova, H. (2002). *Psykholohycheskaya pomosh myhrantam: travma, smena kul'tury, kryzys ydentychnosti*, Moskva, 479 s.

5. Zahal'na deklaratsiya prav lyudyny (ros / ukr) vid 10.12.1948 r. (1948 r.). Rezhym dostupu: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (dataperehlyadu 10 lystopada 2017)

6. Plan diy Yevropeys'koho Soyuzu u haluzi yustytsiyi ta vnutrishnikh sprav (2001). Rezhym dostupu: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_494 (data perehlyadu 10 lystopada 2017)

7. España en los organismos internacionales de seguridad y defensa (2017). Available at: <http://www.defensa.gob.es/defensa/seguridaddefensa/> (accessed 10 November 2017).

8. El País. El Gobierno rechaza participar en la comisión de Ibarretxe para la protección de los ediles vascos (2002). Available at: https://elpais.com/diario/2002/03/07/espana/1015455604_850215.html (accessed 10 November 2017).

9. Ley Orgánica 11/2003, de 29 de septiembre, de medidas concretas en material de seguridad ciudadana, violencia doméstica e integración social de los extranjeros (2003). Available at: http://noticias.juridicas.com/base_datos/Penal/lo11-2003.html (accessed 10 November 2017).

10. UNODC crime and criminal justice statistics (2017). Available at: <http://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/crimedata.html> (accessed 10 November 2017).